

Pokud člověk chce se psem úspěšně komunikovat, musí to dělat stejně jako on

Jasně signály

Psi jsou v zásadě připraveni s námi komunikovat. Člověk se ovšem při komunikaci s nimi často pohybuje jen na úrovni rozkazů. Chce po psu, aby porozuměl povelům jako „Sedni!“, „K noze!“ nebo „Místo!“ a choval se podle nich. Je to komunikace?

Pokud je pro vás pes sociálním partnerem, kterého uznáváte a chcete poznat, budete klást na kvalitu vzájemných vztahů pravděpodobně trochu větší požadavky.

Našemu staršímu psu je dvanáct let, což je na tak velkého psa úctyhodné stáří. Daří se mu dobře, každý den se mu dostane oblíbené procházky, hladíme ho, dostává dobré jídlo a jinak má klid. Přesto jsou dny, kdy má potíže, zpomalí se mu krevní oběh a je nutno ho zahřívat

a masírovat. Náš roční foxteriér usiluje o přízeň „starého pána“ a ten mu ji občas milostivě věnuje. Jednoho dne, byl jsem právě v prvním patře domu, ke mně foxteriér přišel, štouchl do mě, zakňučel, potom se přede mě posadil, znovu zakňučel, zase do mě štouchl, upřeně na mě hleděl... Většinou se takto chová, když se potřebuje vyvenčit. Ale tentokrát to bylo chvíli po návratu z dlouhé procházky, takže jsem na jeho výzvy zpočátku nereagoval. On se však nedal. Konečně jsem

vstal a řekl: „No tak mi ukaž, co vlastně chceš!“ Okamžitě se vyřítil z místnosti, ale stále se díval, zda ho následují. Když viděl že ano, seběhl ze schodů. Dole se znovu ohlédl, jestli ho sledují, a pak se vyřítil přímo ke košíku starého psa, zastavil se před ním a díval se na něho. Ten ležel bez pohnutí a nereagoval na můj příchod. Protože je už téměř hluchý, ohnul jsem se k němu a něžně jej pohladil. Žádná reakce. Vyděšený jeho nehybností jsem ho začal masírovat. Teprve za nějakou chvíli se pomalu probral z hlubokého spánku podobajícího se bezvědomí a bylo na něm vidět, že zpočátku vůbec neví, kde je. Zůstal jsem u něho téměř půl hodiny, opatrně jsem ho zahříval a masíroval a foxteriér seděl celou tu dobu vedle mě. Chtěl mě upozornit na stav, v němž se ocitl jeho psí kamarád?

Svět pocitů a potřeb

Když chceme porozumět tomu, jak psi komunikují, musíme se snažit co nejvíce odpoutat od toho, jak jsme zvyklí věci interpretovat z našeho lidského pohledu. Pes žije ve světě pocitů a potřeb a je motivován přirozenou vůlí po přežití. V každém okamžiku žije a prožívá právě to, co zrovna vidí, slyší, čichá, ochutnává nebo cítí. Tento okamžik určuje jeho vnímání a tím i obraz jeho světa. Psi jsou ve všech signálech jasní a jednoznační: jak vůči ostatním psům, tak i vůči lidem. Pokud pes naváže kontakt s nějakým člověkem za účelem komunikace, pak vykazuje zvláštní způsob chování, které se liší od jeho běžných reakcí na okolní prostředí.

Psi komunikují jasně a jednoznačně

Pokud člověk chce se psem úspěšně komunikovat, musí to dělat stejně jako on. Jen když člověk „mluví“ řečí, již pes může rozumět, protože odpovídá jeho přirozenosti, bude zvíře schopno skutečně porozumět komunikačním signálům člověka. Psi komunikují prostřednictvím jednoduchých a přitom absolutně jasných signálů. Proto by měl i člověk vydávající komunikační signály dbát na to, aby byly absolutně jasné a aby panovala shoda hlasu, těla a vnitřního naladění.

Proč jsou tak důležité jednoznačné a jasné signály?

Člověk často dává mnohem více signálů, než měl v úmyslu. Nevědomky vysílané signály psu naznačují „vnitřní naladění“ člověka. Pes však není schopen rozlišovat vědomě a nevědomě vysílané signály. Pro něj jsou veškerá poselství relevantní. Mimiku, gestiku, napětí těla, hlas, jeho

výšku a intenzitu, emoční naladění - to všechno pes zaznamenává a pokouší se tomu porozumět. Pokud vědomě vysílané signály neodpovídají těm nevědomým, pokud jsou ve vzájemném rozporu, „poselství“ už není jasné a jednoznačné. Právě tyto nevědomky vysílané signály jsou příčinou, proč troskotají zdánlivě rafinované pokusy se před psem přetvářovat. Pokud to ve vás bublá vztekem, váš pes to okamžitě pozná, i kdybyste na něj mluvíli sebesladším hlasem. Podle napětí vašeho těla, gest, hlasu a mimiky a v neposlední řadě i podle vašeho tělesného pachu ví, že něco není v pořádku, že vaše vnitřní rozpoložení je jiné, než se mu snažíte namluvit.

Komunikace beze slov

Člověk se při komunikaci se psem často omezuje na udílení rozkazů a spoléhá se při tom hlavně na řeč. Cesta slov je však „objížďkou“. Napoprvé si je pes nikdy nedokáže přiřadit, a proto není schopen na úmysly člověka odpovídajícím způsobem reagovat.

Naproti tomu prostřednictvím gest, tedy nonverbálně, se podaří navázat dynamický komunikační proces se psem mnohem rychleji. Komunikace člověka a psa je porozuměním přesahujícím hranice vlastních druhů. To byste měli mít stále na mysli.

Úspěšná komunikace

Pokud se svým psem chcete úspěšně komunikovat, musíte si stále znovu klást otázku: Co mu chci sdělit a jak mu to mám sdělit, aby tomu porozuměl.? Jsou všechny signály, jež vysílám, v souladu? Mohu psa nějak navést na to, aby se choval požadovaným způsobem?

Vždy jednejte z vnitřního přesvědčení! Snažte se kriticky hodnotit, zda poselství, jež jste vyslali, narazilo na úrodnou půdu, a jakou odpověď jste dostali. Pokuste se realisticky odhadnout své vlohy pro mezidruhovou komunikaci. Zamyslete se nad tím, kolik a jakých signálů, jež je pes schopen jednoznačně „zodpovědět“, máte k dispozici. Jednoznačně zodpovědět znamená, že pes bude na vás reagovat tak, jak jste měli v úmyslu!

A potom se zase naopak soustřeďte na to, kolik váš pes vysílá signálů, které vás přimějí k okamžité reakci, ať už proto, že víte, že to od vás očekává, nebo reagujete nevědomky. Myslete na to, že vysílání a přijímání poselství se stává komunikací teprve tehdy, když výměnou informací dochází na obou stranách také ke smysluplným odpovědím.

Nabaluje se řeč

Přiveďte svého psa k „přemýšlení“. Místo toho, abyste ho neustálým opakováním

nutili do určitých vzorců řešení, obměňujte zadávané úlohy tak, že zvíře budete důsledně podporovat v rozvíjení nových komplexních strategií řešení. Například při aportovacích cvičeních si pes „zpětnými dotazy“ na svého sociálního partnera, tedy člověka, vyžádá impulsy pro řešení nových úkolů. V důsledku napínavých cvičení, jež budou od psa vyžadovat cílené využívání smyslu a komunikaci s člověkem, pes začne „myslet“ a zároveň se bude tímto způsobem vytvářet společná řeč, která dále posílí váš na důvěře založený vztah.

Anton Fichtlmeier

Důležitou roli pro psa hrají vizuální signály

